

Een nieuwe start, of niet?

Maartje Rienstra, Mariëtte Goedhuys, Han van den Berg en Harold Kroeze

Mensen zonder baan die niet op eigen kracht weer aan het werk komen, krijgen begeleiding naar werk door de gemeenten of het UWV. Volwassenen moeten binnen twaalf maanden een aanbod krijgen. Voor jongeren geldt een termijn van zes maanden. Deze zogeheten Sluitende Aanpak beoogt langdurige werkloosheid te voorkomen. Van 53 grote gemeenten zijn binnen het gemeentebestuur uitkomsten berekend voor degenen die in 2003 recht kregen op een WW- of bijstandsuitkering of die zich bij het CWI meldden.

Binnen twaalf maanden was 60 procent van de ingestroomde volwassenen uitgestroomd zonder begeleiding en kreeg 14 procent begeleiding naar werk aangeboden. Van de jongeren was 58 procent binnen zes maanden zonder begeleiding uitgestroomd en had 10 procent begeleiding naar werk gekregen. Voor beide groepen gold dat vrouwen en niet-westerse allochtonen minder vaak uitstroonden. Niet-westerse allochtonen kregen wel iets vaker begeleiding aangeboden.

1. Inleiding

In dit artikel worden gegevens gepresenteerd over de Sluitende Aanpak. Het Sluitende Aanpakbeleid in Nederland beoogt langdurige werkloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en te verminderen. Alle personen die niet op eigen kracht aan het werk komen, moeten binnen twaalf maanden een aanbod krijgen voor een activiteit gericht op arbeidsreïntegratie of sociale activering. Voor jongeren geldt een termijn van zes maanden.

In Nederland draagt het Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen (UWV) zorg voor personen die werkloos worden en recht hebben op een WW-uitkering. Het UWV is verantwoordelijk voor de reïntegratie van deze uitkeringsgerechtigden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de reïntegratie van personen in het zogenoemde gemeentebestuur: personen met een bijstandsuitkering en niet-uitkeringsgerechtigden die bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) staan ingeschreven als niet-werkend werkzoekenden (NUG'ers).

De uitkomsten die in dit artikel worden gepresenteerd hebben uitsluitend betrekking op het gemeentebestuur. Niet alle gemeenten registreren gegevens over reïntegratietrajecten en -instrumenten die worden aangeboden aan bijstandsgerechtigden en NUG'ers. Van 53 gemeenten is deze informatie volledig beschikbaar. Cijfers over begeleiding naar werk gaan alleen over deze gemeenten, de zogenaamde MOSA-respons. In deze gemeenten woont 37 procent van de inwoners en 61 procent van de bijstandsgerechtigden in heel Nederland.

In hoofdstuk 2 wordt de instroom in 2003 besproken. De instroom bestaat uit personen die in 2003 recht kregen op een WW- of bijstandsuitkering en uit personen die zich in 2003 bij het CWI hebben ingeschreven als niet-werkende werkzoekende en geen uitkering ontvingen (NUG'ers). Personen die vaker dan één maal instromen, zijn buiten beschouwing gelaten.

In hoofdstuk 3 wordt de instroom niet één, maar twee jaar gevolgd. De startpopulatie in dit hoofdstuk zijn personen die in 2002 zijn ingestroomd.

2. Instroom 2003

De instroom in 2003 in het gemeentebestuur bestond uit 86 710 volwassenen (23–57,5 jaar) en 37 180 jongeren (15–22 jaar). Deze instroom is één jaar gevolgd. Voor volwassenen wordt de uitstroom en begeleiding naar werk binnen twaalf maanden na instroom gepresenteerd. Voor jongeren worden de resultaten gegeven voor de termijn van zes maanden na instroom.

2.1 Wie is gevolgd?

In 2003 zijn 573 duizend personen één of meerdere keren ingestroomd in de groep personen die een WW- of bijstandsuitkering heeft en/of ingeschreven staat bij het CWI als niet-werkende werkzoekende. In dit artikel gaat het, voor wat betreft de instroom in 2003, slechts om 124 duizend personen. Dit komt omdat de onderzoekspopulatie beperkt is tot:

- personen van 15–57,5 jaar
- personen die één keer instromen in 2003; personen die meerdere keren zijn ingestroomd in 2003 zijn verwijderd, omdat voor deze personen de gegevens over begeleiding naar werk niet gekoppeld kunnen worden aan één specifieke registratieperiode
- het gemeentebestuur; het UWV-domein wordt buiten beschouwing gelaten; het grootste deel van de personen die instromen in de WW valt in het UWV-domein en blijft hier dus buiten beschouwing
- mensen die niet arbeidsgehandicapt zijn; personen met een arbeidshandicap worden niet bediend via de Sluitende Aanpak maar via de Wet REA en behoren daarom niet tot de doelgroep van Sluitende Aanpak
- de MOSA-respons; alleen van personen die wonen in de 53 (grote) gemeenten en die hebben deelgenomen aan de Monitor Scholing en Activering (MOSA) zijn alle gegevens over begeleiding naar werk bekend.

Grofweg de helft van de totale instroom behoort tot het gemeentebestuur. Binnen het gemeentebestuur woont ongeveer de helft van de instromers in de gemeenten die deelgenomen hebben aan het MOSA-onderzoek.

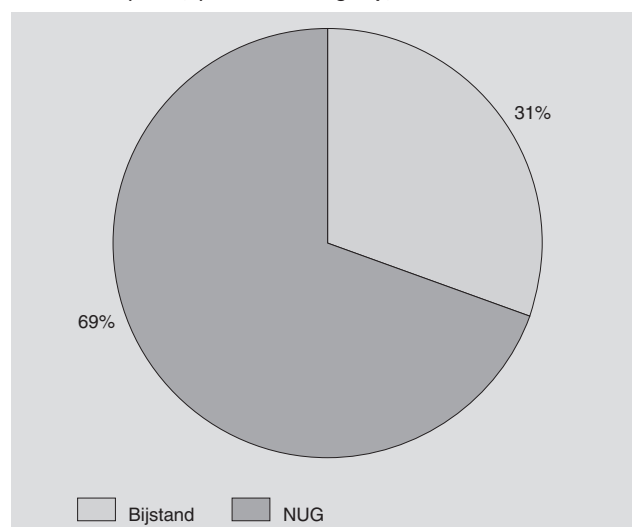
Staat 1
Afbakening van de onderzoekspopulatie instroom 2003

	Instroom in WW, bijstand en NUG		
	Totaal	UWV-domein	Gemeentedomein
Personen die in 2003 één of meerdere keren instroomden	573 060		
<i>min: personen die meerdere keren instroomden in 2003</i>	28 880		
<i>min: personen jonger dan 15 of ouder dan 57,5 jaar</i>	23 260		
Personen van 15–57,5 jaar die in 2003 één keer instroomden	520 930	244 880	276 040
<i>min: arbeidsgehandicapten</i>			28 850
Instroom 2003, doelgroep Sluitende Aanpak			247 190
<i>min: instroom buiten de 53 MOSA-gemeenten</i>			123 300
Onderzoekspopulatie = instroom 2003, doelgroep Sluitende Aanpak in de MOSA-respons, personen van 15–57,5 jaar			123 890

Bijna 70 procent NUG'ers

Het gemeentedomein valt uiteen in twee delen: de wetsdoelgroep bijstand en de wetsdoelgroep NUG. De wetsdoelgroep bijstand omvat 31 procent van de instroom in het gemeentedomein, de wetsdoelgroep NUG 69 procent.

1. Instroom (15–57,5) naar wetsdoelgroep, 2003

Vrouwen, allochtonen en lager geschoolden oververtegenwoordigd

We krijgen een beter beeld van de onderzoekspopulatie wanneer we deze vergelijken met de beroepsbevolking. De beroepsbevolking bestaat uit iedereen van 15–64 jaar die in Nederland woont en meer dan 12 uur per week werkt of wil werken.

Het eerste dat bij deze vergelijking opvalt, is dat de instroom voor een relatief groot deel uit vrouwen bestaat: 47 procent van de onderzoekspopulatie is vrouw, tegen 42 procent van de beroepsbevolking. Groter zijn de verschillen naar herkomstgroepering. Slechts 17 procent van de beroepsbevolking is allochtoon, terwijl 55 procent van de onderzoekspopulatie tot de allochtonen behoort. Tot slot telt de onderzoekspopulatie relatief veel lager geschoolden. Van de onderzoekspopulatie heeft 45 procent alleen basisonderwijs of vmbo, terwijl van de beroepsbevolking maar een kwart laaggeschoold is. Twee op de tien personen in de instroom hebben een hbo- of wo-diploma, tegen drie op de tien in de totale beroepsbevolking.

2.2 Uitstroom en begeleiding naar werk van volwassenen

Zes op de tien volwassenen stroomt uit

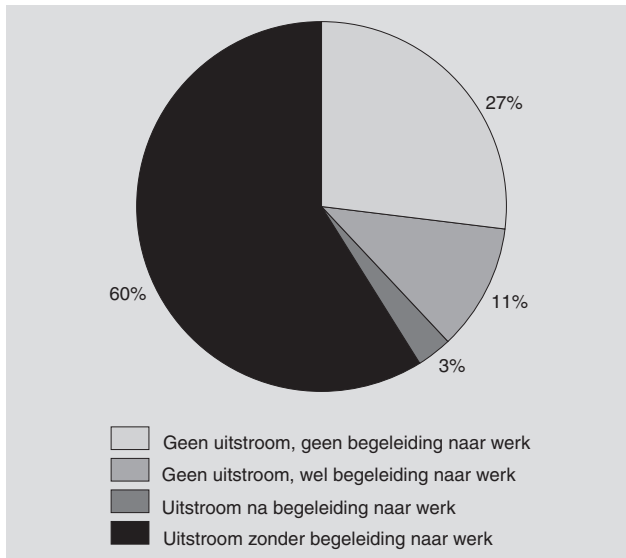
Zes op de tien volwassenen die in 2003 instroomden in de registraties, zijn binnen twaalf maanden weer uitgestroomd.

Staat 2
Samenstelling van de populatie, 2003

	Beroepsbevolking (EBB), 15–64 jaar	Instroom in WW, bijstand en NUG in 2003, gemeentedomein, 15–57,5 jaar	
		Totaal	Onderzoekspopulatie
Totaal	7 510 000	276 040	123 890
	%		
Geslacht			
Mannen	58	52	53
Vrouwen	42	48	47
Herkomstgroepering			
Autochtonen	83	58	45
Westerse allochtonen	9	11	12
Niet-westerse allochtonen	8	31	43
Opleidingsniveau			
Basisonderwijs	6	12	13
Vmbo	20	31	32
Mbo/havo/vwo	44	39	37
Hbo/wo	29	18	19

Uitstroom uit de registraties betekent niet per definitie dat iemand betaald werk heeft gevonden. Er kunnen ook andere redenen zijn waarom iemand geen recht meer heeft op een uitkering, of dat de inschrijving als werkzoekende wordt beëindigd. Als iemand bijvoorbeeld gaat samenwonen met een partner met voldoende inkomen, betekent dit ook een beëindiging van de bijstandsuitkering. Ontmoediging kan een rol spelen bij het niet verlengen van de inschrijving als werkzoekende bij het CWI.

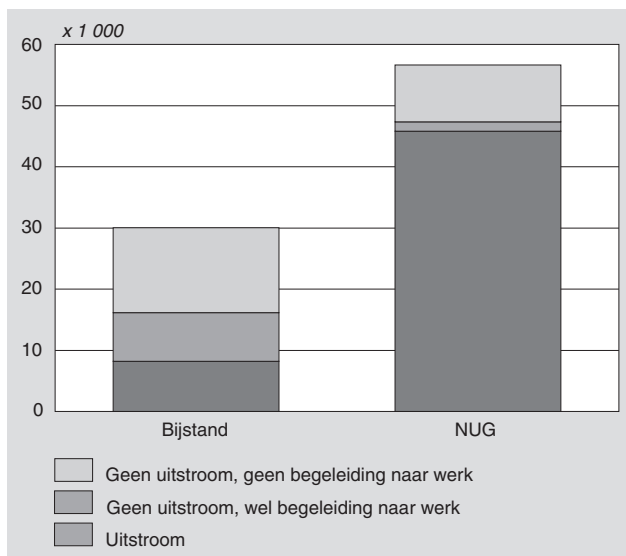
2. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 12 maanden, instroom volwassenen (23–57,5), 2003

NUG'ers stromen meer uit

Er is een groot verschil in uitstroom tussen de twee wetsdoelgroepen. Bij de bijstand stromen nog geen drie op de tien volwassenen binnen twaalf maanden uit, terwijl bij NUG de uitstroom ruim acht op de tien bedraagt.

3. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 12 maanden naar wetsdoelgroep, instroom volwassenen (23–57,5 jaar), 2003

Ruim een kwart valt 'buiten de boot'

Uiteindelijk is na één jaar 38 procent van de instroom niet uitgestroomd. Van deze mensen hebben er drie op de tien begeleiding naar werk aangeboden gekregen. Begeleiding is vooral van belang voor personen die niet gemakkelijk op eigen kracht uitstromen. Voor de personen die begeleiding hebben gekregen en niet zijn uitgestroomd, betekent dit niet direct dat de begeleiding geen resultaten heeft opgeleverd. Mensen van wie bijvoorbeeld na een jaar nog een scholingstraject loopt, stromen vaak pas uit nadat dit traject is beëindigd.

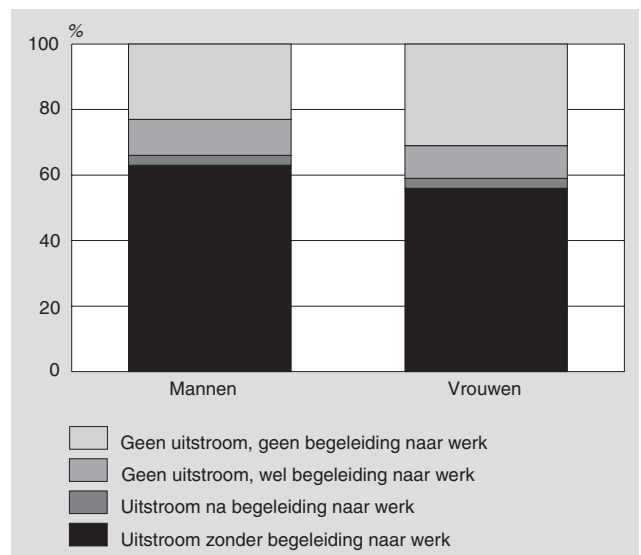
Een jaar na instroom heeft 27 procent geen begeleiding naar werk gekregen en is ook niet uitgestroomd. Deze groep is in het kader van de Sluitende Aanpak 'buiten de boot gevallen'.

Binnen de wetsdoelgroep bijstand is deze groep het grootst, namelijk 46 procent van de instroom. Van de NUG'ers is na één jaar nog maar 16 procent ingeschreven zonder dat hen begeleiding naar werk is aangeboden.

Meer vrouwen blijven achter

Iets meer dan de helft van de instroom van volwassenen in het gemeentedomein komt voor rekening van mannen. Mannen stromen vaker uit binnen twaalf maanden dan vrouwen en krijgen iets vaker begeleiding naar werk aangeboden. Dit wordt voor een deel veroorzaakt doordat vrouwen vaker een ontheffing van de arbeidsplicht hebben vanwege de verzorging van een jong kind, maar daarnaast blijven er ook meer vrouwen achter in de wetsdoelgroepen NUG en bijstand zonder ontheffing van de arbeidsplicht.

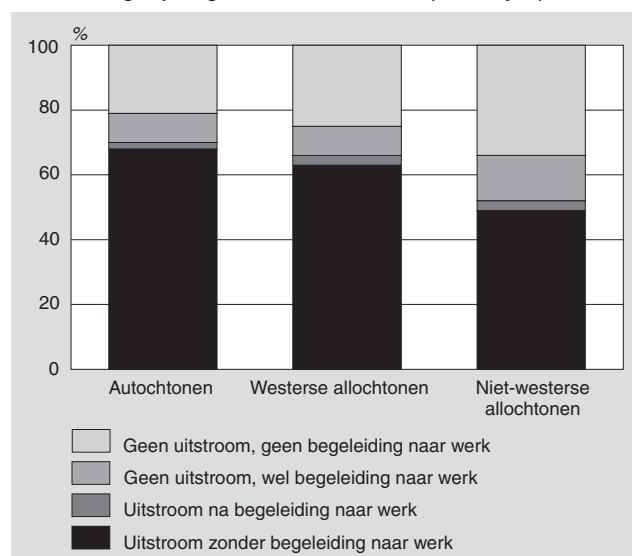
4. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 12 maanden naar geslacht, instroom volwassenen (23–57,5 jaar), 2003

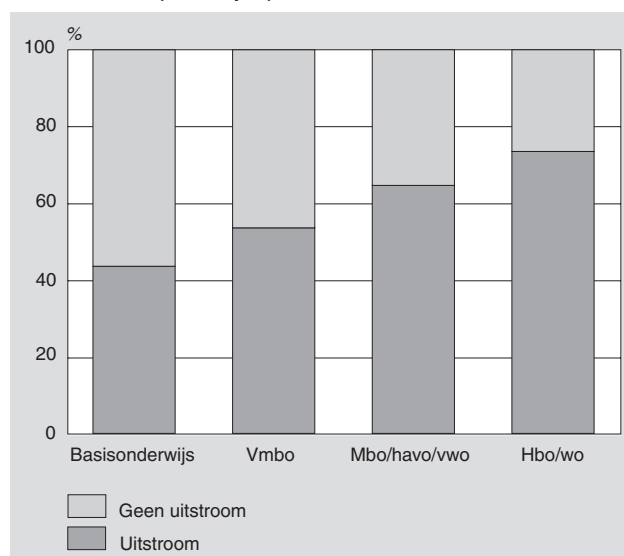
Allochtonen stromen minder snel uit

Eerder was al geconstateerd dat niet-westerse allochtonen sterk oververtegenwoordigd zijn in de onderzoekspopulatie. Deze groep slaagt er bovendien minder goed in om binnen twaalf maanden weer uit te stromen. Terwijl ruim tweederde van de volwassen autochtonen en westerse allochtonen binnen twaalf maanden weer is uitgeschreven, lukt dat maar iets meer dan de helft van de niet-westerse allochtonen.

5. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 12 maanden, naar herkomstgroepering, instroom volwassenen (23–57,5 jaar), 2003

6. Uitstroom binnen 12 maanden naar opleidingsniveau, instroom volwassenen (23–57,5 jaar), 2003

Hoger opgeleiden doen het op eigen kracht

Hoe hoger het opleidingsniveau, des te groter de kans op uitstroom binnen twaalf maanden. Van de volwassenen die alleen basisonderwijs hebben, is na één jaar minder dan de helft uitgestroomd. Van de werklozen met een hbo- of wo-diploma is driekwart binnen het jaar uitgestroomd. Begeleiding naar werk wordt het vaakst aangeboden aan mensen met alleen basisonderwijs of een vmbo-diploma (17 procent). Na deze begeleiding stromen deze personen echter niet sneller uit dan de andere groepen. De uitstroom van personen die begeleiding naar werk hebben gekregen, ligt voor alle opleidingsniveaus op 2 tot 3 procent.

Dichter bij de arbeidsmarkt, sneller uitgestroomd

Werkzoekenden die zich bij het CWI inschrijven, worden ingedeeld in categorieën, waarbij vier fasen worden onderscheiden. Werkzoekenden die in de fase 1 worden ingedeeld, zijn 'direct bemiddelbaar'. Deze mensen hebben de beste kansen op de arbeidsmarkt. Werkzoekenden die in de overige fasen ingedeeld worden, zijn niet direct bemiddelbaar, maar pas na het volgen van een sollicitatietraining, scholing of een intensieve training. Werkzoekenden die bij inschrijving zijn ingedeeld in fase 1, slagen er inder-

daad vaker in om binnen één jaar weer uit de registratie te ontsnappen. Van de personen met fase 1 is een kwart na één jaar nog ingeschreven als werkzoekende.

Een kwart van de vrijgestelden van arbeidsplicht stroomt uit

Aan het ontvangen van een bijstandsuitkering zijn plichten verbonden. Zo is men bijvoorbeeld verplicht om actief naar werk te zoeken en regelmatig te solliciteren. De gemeente kan echter een vrijstelling verlenen van deze sollicitatie- en arbeidsplicht. De bijstandsgerechtigde hoeft dan niet naar werk te zoeken of aangeboden werk aan te nemen. In 2003 gold een volledige vrijstelling van de arbeidsplicht voor alle personen die de volledige zorg hadden voor een kind onder de vijf jaar. Ook het volgen van een scholings-traject kan reden zijn om een vrijstelling te krijgen van de arbeidsplicht. Een vrijstelling van de sollicitatieplicht gold in 2003 nog voor alle personen van 57,5 jaar en ouder.

Bijna de helft van de volwassenen met bijstand heeft een vrijstelling van de arbeidsplicht. Een kwart van deze vrijstellingen geldt voor personen die zorgen voor kinderen jonger dan vijf jaar. Van de mensen met een vrijstelling van de arbeidsplicht is na één jaar bijna een kwart uitge-

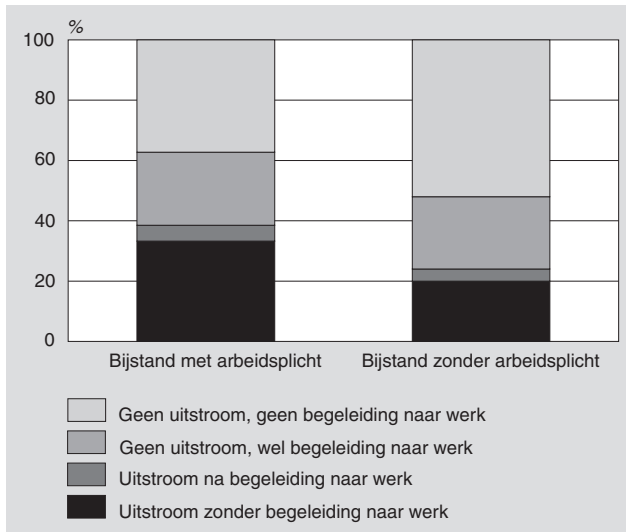
Staat 3
Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 12 maanden naar fase-indeling, instroom volwassenen (23–57,5 jaar), 2003

	Gemeentedomein		
	Totaal ¹⁾	Fase 1	Fase overig
Instroom 2003	86 710	34 280	47 450
	%		
Uitstroom	62	75	55
Begeleiding naar werk	14	10	16
Uitstroom na begeleiding naar werk	3	2	3
Uitstroom zonder begeleiding naar werk	60	73	52
Geen uitstroom, wel begeleiding naar werk	11	8	13
Geen uitstroom, geen begeleiding naar werk	27	17	32

¹⁾ Totaal is inclusief personen van wie de fase-indeling onbekend is.

stroomd. Personen die wel arbeidsplicht hebben, stromen in 38 procent van de gevallen binnen een jaar uit.

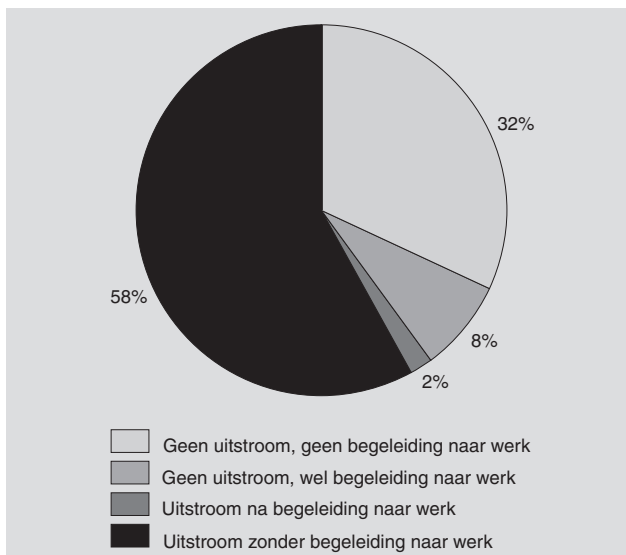
7. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 12 maanden, wetsdoelgroep bijstand naar wel of geen arbeidsplicht, instroom volwassenen (23–57,5 jaar), 2003

2.3 Uitstroom en begeleiding naar werk van jongeren

Volgens het Sluitende Aanpakbeleid moeten jongeren die niet op eigen gelegenheid uit de uitkering stromen, binnen zes maanden na instroom begeleiding naar werk aangeboden krijgen. Bijna zes op de tien jongeren stroomt zonder begeleiding binnen een half jaar uit. Daarnaast krijgt één op de tien jongeren binnen zes maanden een aanbod voor begeleiding.

8. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 6 maanden, instroom jongeren (15–22), 2003

Verskil in uitstroom en begeleiding tussen bijstand en NUG
Er is een groot verschil tussen jongeren met een bijstandsuitkering en jongeren zonder uitkering die ingeschreven staan bij het CWI. Zeven op de tien NUG'ers stromen op

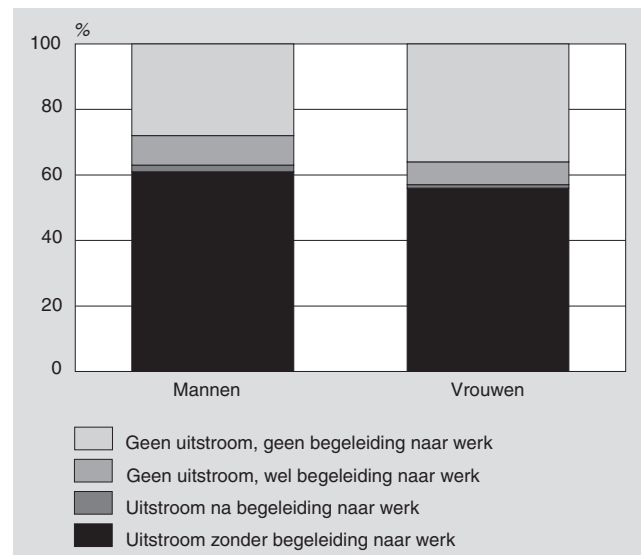
eigen kracht uit, dus zonder begeleiding, tegen twee op de tien bijstandsgerechtigden. Daar staat tegenover dat 23 procent van de jongeren met een bijstandsuitkering begeleiding naar werk krijgt aangeboden, voor de NUG'ers is dit percentage slechts 7 procent.

**Staat 4
Uitstroom en begeleiding naar werk binen 6 maanden naar wetsdoelgroep, instroom jongeren (15–22 jaar), 2003**

	Gemeentedomein	
	Bijstand	NUG
Instroom 2003	7 750	29 430
	%	
Uitstroom	22	70
Begeleiding naar werk	23	7
Uitstroom na begeleiding naar werk	3	2
Uitstroom zonder begeleiding naar werk	19	68
Geen uitstroom, wel begeleiding naar werk	20	5
Geen uitstroom, geen begeleiding naar werk	58	25

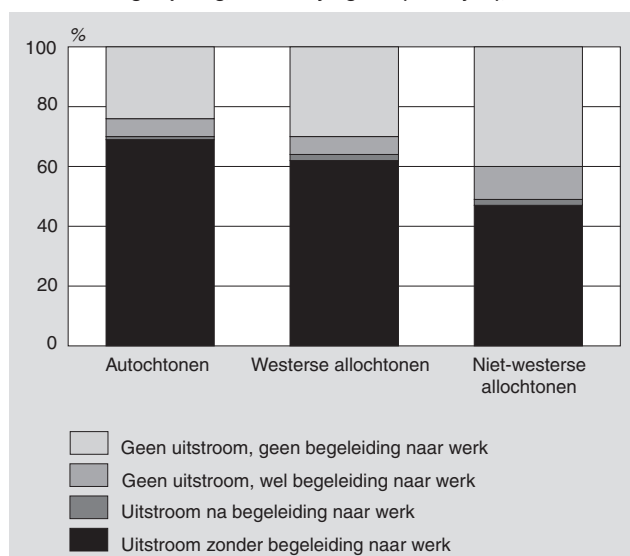
Vrouwen staan vaker met 'lege handen'
Jonge mannen stromen iets vaker uit dan jonge vrouwen en krijgen ook vaker begeleiding naar werk aangeboden. Meer vrouwen staan na zes maanden met lege handen, 36 procent is niet uitgestroomd en heeft geen begeleiding gehad. Bij de mannen is dit percentage 28 procent

9. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 6 maanden naar geslacht, instroom jongeren (15–22 jaar), 2003

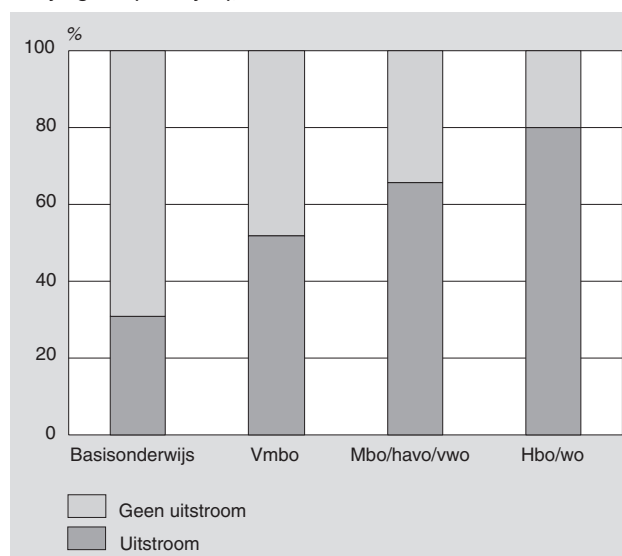

Niet-westerse allochtonen stromen minder vaak uit
Zeven op de tien autochtonen stromen binnen zes maanden uit en 7 procent krijgt begeleiding naar werk. Westerse allochtonen geven ongeveer hetzelfde beeld te zien als autochtonen. Dit ligt anders voor de niet-westerse allochtonen, slechts vijf op de tien jongeren stromen binnen zes maanden uit. Zij krijgen wel vaker begeleiding naar werk aangeboden (13 procent).

10. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 6 maanden naar herkomstgroepering, instroom jongeren (15–22 jaar), 2003

11. Uitstroom binnen 6 maanden naar opleidingsniveau, instroom jongeren (15–22 jaar), 2003

Hoe hoger de opleiding, hoe beter de kansen

De uitstroomkansen nemen sterk toe met het opleidingsniveau. Drie op de tien jongeren met basisonderwijs stromen binnen zes maanden uit, voor jongeren met een hbo/wo diploma geldt dit bij acht op de tien.

Meer begeleiding voor niet direct bemiddelbare jongeren

Jongeren die door het CWI zijn ingedeeld bij fase 1, zijn direct bemiddelbaar. Dit is duidelijk te zien aan de uitstroomcijfers: 73 procent stroomt op eigen kracht binnen zes maanden uit de registratie. Jongeren die ingedeeld zijn in fase 2 en hoger hebben meer moeite om uit te stromen. Zij krijgen twee keer zo vaak begeleiding naar werk aangeboden als jongeren die ingedeeld zijn bij fase 1.

Staat 5
Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 6 maanden naar fase-indeling, instroom jongeren (15–22 jaar), 2003

	Gemeentedomein		
	Totaal ¹⁾	Fase 1	Fase overig
Instroom 2003	37 180	16 370	20 040
	%		
Uitstroom	60	74	49
Begeleiding naar werk	10	6	13
Uitstroom na begeleiding naar werk	2	1	2
Uitstroom zonder begeleiding naar werk	58	73	47
Geen uitstroom, wel begeleiding naar werk	8	5	11
Geen uitstroom, geen begeleiding naar werk	32	21	40

¹⁾ Totaal is inclusief personen van wie de fase-indeling onbekend is.

3. Instroom in 2002 een jaar langer onderzocht

In dit hoofdstuk wordt de instroompopulatie van 2002 niet één, maar twee jaar gevolgd. Hier is goed te zien in hoeverre mensen in het tweede jaar alsnog uitstromen of begeleiding krijgen als er in het eerste jaar geen succes is geboekt. Een eerste traject binnen een jaar is geen garan-

tie voor uitstroom. Hoeveel mensen die al wel begeleiding hebben gehad, blijven er achter in de registraties? Hoeveel van hen krijgen er opnieuw begeleiding? En hoe vergaat het de mensen die in het eerste jaar buiten de boot zijn gevallen, wordt hen in het tweede jaar na instroom wel begeleiding naar werk aangeboden?

Staat 6
Afbakening van de onderzoekspopulatie instroom 2002

	Instroom in WW, bijstand en NUG		
	Totaal	UWV-domein	Gemeentedomein
Personen die in 2002 één of meerdere keren instroomden	483 380		
<i>min: personen die meerdere keren instroomden in 2002</i>	22 100		
<i>min: personen jonger dan 15 of ouder dan 57,5 jaar</i>	20 650		
Personen van 15–57,5 jaar die in 2002 één keer instroomden	440 630	197 890	242 740
<i>min: arbeidsgehandicapten</i>			26 620
Instroom 2002, doelgroep Sluitende Aanpak			216 120
<i>min: instroom buiten de 53 MOSA-gemeenten</i>			107 820
Onderzoekspopulatie = instroom 2002, doelgroep Sluitende Aanpak in de MOSA-respons, personen van 15–57,5 jaar			108 310

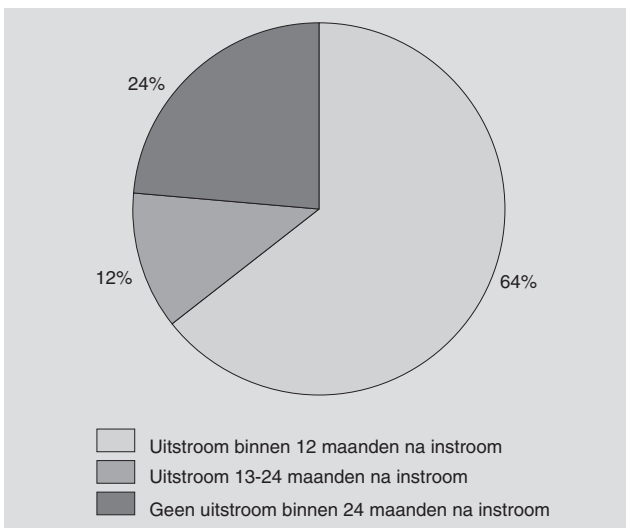
3.1 Wie is gevolgd?

De instroom van 2002 is op dezelfde manier afgebakend als de instroom in 2003 met als enig verschil het jaar van instroom. Het gaat om personen van 15 tot 57,5 jaar die in 2002 één keer instromen in het gemeentedomein en die wonen in gemeenten uit de MOSA-respons. Het aantal personen dat in 2002 instroomt in het gemeentedomein, was ongeveer 15 procent lager dan in 2003. Ook het aantal nieuwe bijstandsuitkeringen is in dezelfde periode een stuk lager.

3.2 Uitstroom en begeleiding naar werk in het tweede jaar

Van de totale instroom van jongeren en volwassenen in 2002, stroomt tweederde binnen een jaar weer uit de registraties. De rest volgen we nog een jaar langer. Van de achterblijvers stroomt eenderde uit in het tweede jaar na instroom. De kans op uitstroom neemt sterk af naarmate iemand langer geregistreerd staat. Als mensen al uitstromen, doen ze dat vooral binnen korte tijd na instroom.

12. Uitstroom binnen 12 maanden en 13-24 maanden na instroom, instroom 2002 (15-57,5)

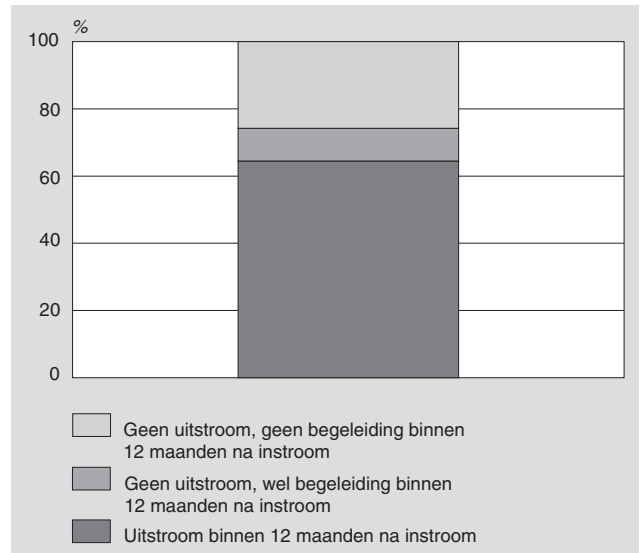

De instroompopulatie kan verdeeld worden in drie groepen. De eerste groep bestaat uit personen die binnen een jaar uitstromen. Zij worden hier niet langer gevolgd omdat ze uit de registraties zijn verdwenen. De tweede groep bestaat uit mensen die in het eerste jaar wel begeleiding hebben gehad, maar nog niet zijn uitgestroomd. Dit is ongeveer 10 procent van de instroompopulatie. De laatste groep bestaat uit mensen die in het eerste jaar niet zijn begeleid of uitgestroomd. Het gaat hier om 26 procent van de instroompopulatie. In totaal is 36 procent van de instroom na een jaar nog niet uitgeschreven, dus achtergebleven in de registraties.

Een achtste na twee jaar nog steeds 'buiten de boot'

Van deze achterblijvers is in kaart gebracht hoe het hen vergaat in het tweede jaar. Zowel van de personen met begeleiding in het eerste jaar, als van hen zonder begeleiding, wordt beschreven of zij in het tweede jaar alsnog

13. Uitstroom en begeleiding naar werk binnen 12 maanden na instroom, instroom 2002 (15-57,5 jaar)

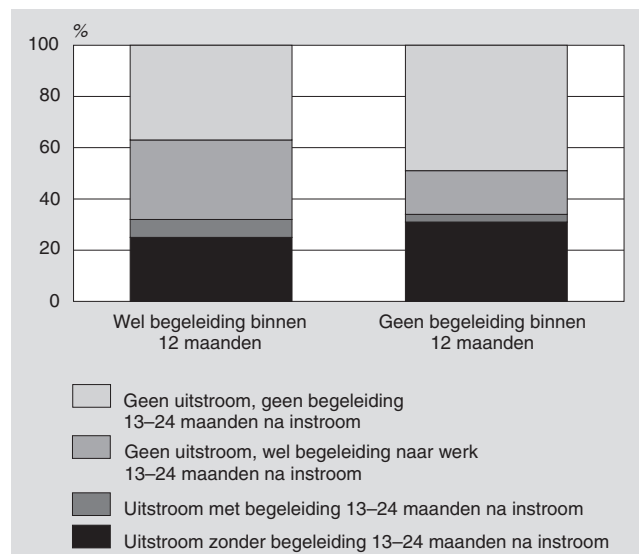

uitstromen, dan wel begeleiding krijgen. Wat opvalt, is dat mensen die in het eerste jaar begeleiding hebben gehad, in het tweede jaar vrijwel evenveel kans maken op uitstroom als zij die geen begeleiding hebben gehad.

Mensen die in het eerste jaar begeleiding hebben gehad, krijgen vaker nogmaals begeleiding in het tweede jaar. Deels wordt dit veroorzaakt door de aard van de begeleiding. Wanneer iemand een reeks start van scholing, sollicitatiecursus en gesubsidieerde arbeid, wordt iedere vorm van begeleiding in deze reeks gezien als een nieuwe actie. Dat betekent dat bijvoorbeeld een reïntegratietraject in het eerste jaar en gesubsidieerd werk in het tweede jaar, in beide jaren meetelt als begeleidingsactiviteit.

Personen die binnen een jaar niet zijn uitgestroomd, maar ook geen begeleiding hebben gekregen, zijn 'buiten de boot gevallen'. Het gaat hier om ruim een kwart van alle instro-

14. Uitstroom en begeleiding naar werk 13-24 maanden na instroom, instroom 2002 (15-57,5 jaar)

mers in 2002. De helft van hen is na twee jaar nog steeds niet begeleid of uitgestroomd.

3.3 *Stromen mensen met begeleiding vaker uit?*

Begeleiding heeft tot doel uitstroom uit de registraties te bevorderen. Met het langer volgen van de doelgroep kan de uitstroom na begeleiding beter in kaart worden gebracht. In hoeverre de begeleiding ook daadwerkelijk leidt tot de uitstroom, is niet zomaar te zeggen. Begeleiding in het eerste jaar kan tot gevolg hebben dat de kansen op de arbeidsmarkt van de geregistreerde zijn toegenomen, en daarmee zijn kans op uitstroom. Maar daarnaast is het mogelijk dat iemand met begeleiding in het eerste jaar juist niet uitstroomt in het tweede jaar, omdat bijvoorbeeld zijn scholingstraject nog niet is beëindigd.

Over het algemeen geldt dat mensen die in het eerste jaar begeleiding hebben gekregen, in het tweede jaar minder vaak buiten de boot vallen. Dit komt vooral doordat zij in het tweede jaar ook meer begeleiding krijgen.

Technische gegevens

Dit artikel is gebaseerd op het cijferonderzoek Sluitende Aanpak 2004 dat is uitgevoerd door het Centrum voor Beleidsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Doel van dit onderzoek is het presenteren van gegevens over de omvang van de doelgroep van de Sluitende Aanpak voor het gemeentedomein, en de mate waarin deze doelgroep uitstroomt of begeleiding naar werk krijgt aangeboden.

Om de benodigde cijfers te kunnen berekenen is een bestand van geregistreerden aangemaakt, waarin gegevens uit de WW-, ABW- en CWI-registraties zijn gecombineerd. Aan dit bestand zijn persoonskenmerken en kenmerken van begeleiding naar werk toegevoegd. Een groot deel van de informatie over begeleiding naar werk is afkomstig uit de MOSA.

Er zijn 53 gemeenten waarvoor over de periode 2000–2004 informatie over geregistreerde ingezette instrumenten beschikbaar is. De gegevens uit dit onderzoek hebben daarom alleen betrekking op personen die op het instroommoment wonen in een van deze 53 gemeenten. Op basis van de variabele woongemeente, afkomstig uit de GBA, is de onderzoekspopulatie ingeperkt. De 53 MOSA-gemeenten zijn:

Alkmaar	Hilversum
Almelo	Hoogeveen
Alphen aan den Rijn	Kerkrade
Amersfoort	Landgraaf
Amstelveen	Leeuwarden
Amsterdam	Lelystad
Apeldoorn	Maassluis
Breda	Noordoostpolder
Capelle aan den IJssel	Oosterhout
Delft	Ridderkerk

Delfzijl	Roermond
Doetinchem	Rotterdam
Dordrecht	Schiedam
Eindhoven	Smallingerland
Emmen	Stadskanaal
Enschede	Terneuzen
Gorinchem	Tiel
Gouda	Utrecht
's-Gravenhage	Veenendaal
Groningen	Venlo
Haarlemmermeer	Vlaardingingen
Heemskerk	Vlissingen
Heerenveen	Zaanstad
Heerlen	Zoetermeer
Den Helder	Zutphen
Hengelo	Zwijndrecht
's-Hertogenbosch	

Deze gedeeltelijke beschikbaarheid van informatie levert een selectieve waarneming op. De resultaten van het cijferonderzoek en bijbehorende conclusies zijn dus niet zonder meer van toepassing op heel Nederland.

Begrippen

Arbeidsgehandicapten

Dit zijn personen die in de afgelopen vijf jaar een arbeidsongeschiktheidsuitkering (WAO, WAZ, WAJONG) hebben ontvangen en personen met een afgewezen claim in de afgelopen vijf jaar na een aanvraag voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Personen met een arbeidshandicap worden niet bediend via de Sluitende Aanpak maar via de Wet REA.

Begeleiding naar werk

Begeleiding naar werk kan bestaan uit een reïntegratietraject, gesubsidieerd werk of loonkostensubsidie. Alle soorten begeleiding hebben als doel het voorkomen dat personen langdurig werkloos worden of in een sociaal isolement terecht komen. Bij reïntegratietrajecten gaat het bijvoorbeeld om het aanbieden van een cursus of opleiding, het geven van beroepskeuzeadvies, maar ook vergoeding van kinderopvang of doorverwijzing naar hulpverlening behoort tot de mogelijkheden.

Doelgroep

De doelgroep Sluitende Aanpak bestaat uit alle personen met een WW-uitkering of een bijstandsuitkering (periodieke algemene bijstand of IOAW/IOAZ) en personen die ingeschreven staan bij het CWI als niet-werkende werkzoekende, inclusief degenen met een ontheffing van de arbeidsplicht, maar exclusief personen met een arbeidshandicap.

De doelgroep wordt ingedeeld in jongeren (15–22 jaar), volwassenen (23–57,5 jaar) en ouderen (57,5–64 jaar). In dit artikel zijn alleen resultaten opgenomen over jongeren en volwassenen.

Gemeentedomein en UWV-domein

Bijstandgerechtigden en NUG'ers behoren tot het gemeentedomein. Personen met een WW-uitkering behoren tot het

UWV-domein. Personen die achtereenvolgens in de verschillende registraties voorkomen, worden middels een schema toebedeeld aan een van bovengenoemde wetsdoelgroepen.

Instream

Dit zijn personen die recht krijgen op een WW-uitkering, personen die opgenomen worden in de registratie van bijstandsuitkeringen en personen zonder deze uitkeringen die zich inschrijven bij het CWI als niet-werkende werkzoekende (NUG). Een onderbreking van de registratieperiode met een maand of meer leidt tot herhaalde instroom.

MOSA

Monitor Scholing en Activering. De MOSA bevat reïntegratie-instrumenten die zijn aangeboden door de gemeenten. Slechts voor 53 gemeenten (de MOSA-respons) is informatie beschikbaar over de gehele periode 2002–2004.

Registratieperiode

Aaneensluitende (of samenlopende) perioden waarin een persoon recht heeft op een WW-uitkering, opgenomen is in de registratie van de bijstand, of als niet-werkende werkzoekende staat ingeschreven bij het CWI worden als één registratieperiode beschouwd.

Wanneer tussen twee registratieperiodes van een persoon een onderbreking van maximaal een maand ligt, worden deze periodes gezien als één registratieperiode. Als deze

onderbreking meer dan een maand bedraagt, heeft de persoon meerdere registratieperiodes.

Uitstroom

Elke onderbreking van de *registratieperiode* van minimaal een maand wordt gezien als uitstroom. Personen die kort na uitstroom weer instromen, worden in dit onderzoek niet apart zichtbaar gemaakt. Wel zijn personen die meer dan één keer instromen buiten beschouwing gelaten.

Wetsdoelgroepen

In deze tabellen over het gemeentedomein wordt onderscheid gemaakt naar de wetsdoelgroepen bijstand en NUG. De wetsdoelgroep WW behoort tot het UWV-domein en wordt hier buiten beschouwing gelaten. Alle personen die van registratie veranderen binnen hun registratieperiode, zijn toegedeeld aan één van de wetsdoelgroepen. Deze toedeling is mede afhankelijk van de termijn waarbinnen uitstroom en begeleiding plaats moet vinden.

Literatuur

Rienstra, M., H. Goedhuys, H. van den Berg en H. Kroeze, 2005, Een nieuwe start of niet? Cijferonderzoek Sluitende Aanpak 2004. Rapport van het Centrum voor Beleidsstatistiek 05003. CBS, Voorburg/Heerlen.